Romancier realist înainte de vreme, Soulié încearcă să facă cu mult înainte de Zola o descriere a „urâţeniilor societăţii”. Astfel, în romanele sale, crimele de orice fel ocupă un loc important: omor, viol, incest, adulter, copii abandonaţi, paternităţi înşelătoare. Este de mirare că „Memoriile diavolului” oferă o paletă completă a tuturor faptelor reprobabile, posibile şi imaginare?

Frédéric de Soulié (1800–1847) a fost la fel de celebru, în anii 1840, ca Balzac, Dumas şi Eugène Sue. Dar, contrar anumitor autori care, după un purgatoriu mai mult sau mai puţin lung, au fost reeditaţi şi studiaţi după merit, Soulié, în mod ciudat, a rămas în umbră. A reapărut în anii 1860, datorită interesului renăscut pentru romanul-foileton şi literatura populară.

Memoriile Diavolului urmăreşte povestea unui nobil pierdut într-un castel, care primeşte într-o zi o vizită misterioasă, exact în momentul în care era pe punctul de a se sinucide. Cel venit în vizită era însuşi Diavolul, care, pentru a-i lua sufletul, îl seduce cu povestirile sale malefice. În acelaşi timp roman negru şi melodramă, această carte l-a impresionat pe Balzac într-atât, încât i-a dat o replică prin „Splendorile şi nenorocirile curtezanelor”.

Deşi este considerat inventatorul genului,
Balzac nu s-a numărat printre cei mai celebri scriitori de romane-foileton, ca Frédéric Soulié, iar primul mare succes nu a fost, aşa cum s-ar crede, nici Cei trei muşchetari al lui Dumas (1844) şi nici Misterele Parisului (1842) al lui Sue, ci Memoriile Diavolului al lui Soulié, publicat în 1837 în Journal des Débats.

Notă
„Memoriile diavolului” a mai apărut în româneşte înainte de Revoluţie sub titlul „Castelul din Ronquerolles”, o ediţie prescurtată, în două volume. Titlul cărţii a fost schimbat din cauza cenzurii.
La momentul publicării în Franţa, „Memoriile diavolului” au devenit bestseller instant. Succesul cărţii poate fi comparat cu succesul seriei lui G. R. R. Martin.

Ştiaţi că...
Această carte l-a impresionat pe Balzac într-atât, încât i-a dat o replică prin „Splendorile şi nenorocirile curtezanelor”?

Ştiaţi că...
În acea perioadă erau 4 mari foiletonişti: Balzac, Dumas, Soulié şi Eugène Sue. Nu prea se iubeau, iar ziarele la care publicau se băteau pe cititori. Aşa că după succesul lui Soulié cu primele părţi din „Memoriile Diavolului”, Balzac începe să publice foiletonul „Splendorile şi nenorocirile curtezanelor”, ce avea un nume picant pentru vremea aceea. Asta făceau de fapt cei patru, se băteau pe audienţă. Foiletoanele astea interminabile erau serialele de atunci şi lupta pentru acapararea pieţii era la fel de pasionantă.

Ştiaţi că...
(Aici aveţi istoria foarte pasionantă a întregii poveşti:
http://www.bmlisieux.com/litterature/gambier/gambie19.htm
Pentru cei care nu ştiu franceză, vor fi prezentate aici câteva idei. Dar dacă puteţi, citiţi articolul francez din linkul de mai sus, e foarte instructiv)

Pe scurt, inventatorul romanului-foileton a fost chiar Balzac, în 1836, cu La Vieille Fille. Acesta e primul roman-foileton. Iar prin „foileton" se înţelegea partea inferioară a paginii de ziar, şi acolo, începând cu 1830, apăruse moda publicării unor texte literare. Mai apăruseră şi în anii 1830–1836 câteva romane în acea secţiune a ziarelor, dar împărţirile erau arbitrare, romanul era tăiat la nimereală, în funcţie de spaţiul tipografic disponibil, nu era scris special ca să apară acolo. Balzac a avut primul ideea asta genială de a scrie în funcţie de spaţiu, special pentru ziar, de a se încadra în aşa fel încât episodul/capitolul să se termine cu schepsis, cu suspans, să lase omul cu ochii în soare, dornic să citească continuarea. Să-i menţină interesul treaz, ca să cumpere şi ziarul de a doua zi. Aşadar, era un roman scris special pentru acel spaţiu limitat al ziarului şi de-aia s-a numit „roman-foileton".

Exista de asemenea de câţiva ani o practică larg răspândită de a scrie romane în colaborare, aşa-numita „literatură industrială", care se publicau sub formă de carte, nu în ziar. Ca să fie exploatat un anume gust al publicului cât mai rapid – gusturile se schimbau destul de repede –, editorii alcătuiau echipe de tineri scriitori, se încropea repejor un schelet de roman şi fiecare scria câte un capitol. Era o meserie în sine.
Între 1821–1829, Balzac cică a contribuit cu capitole la 40 de astfel de romane, care apăreau cu pseudonim, niciunul dintre autorii reali neapărând pe copertă. Iar mai înainte de asta, fiindcă teatrul era MULT mai popular pe vremea aia, Balzac a scris teatru, dar n-a avut nici cel mai mic succes aşa că s-a reprofilat pe literatura industrială. Şi abia târziu a semnat cu numele lui primul roman scris integral de el, „Şuanii", în 1829.

În paranteză fie spus, şi în ziua de azi mai apar astfel de romane scrise de câte 20 de scriitori, este unul pe BOLT.CD scris de vreo 20 de autori faimoşi, gen Sephen King. Semn că încă se mai practică genul acesta apărut pe la 1820.

După ce a publicat Balzac primul roman-foileton din istorie, în 1836, lucrurile s-au mişcat foarte rapid şi în un an, doi, alte ziare au preluat ideea şi au apărut simultan trei tineri scriitori care au devenit imediat aşi ai genului: celebra tripletă Alexandre Dumas, Eugène Sue şi Frédéric Soulié.

Alexandre Dumas, de pildă, scria astfel: el şi cu încă un tovarăş, Auguste Maquet, angajaseră alţi câţiva tineri scriitori care făceau munca de jos (se documentau, stabileau scenariul, planul general al romanului) şi cei doi doar redactau ce lucraseră ceilalţi, dădeau o formă unitară materiei prime strânse de ceilalţi. Ideea de bază era să se scrie cât mai mult şi cât mai repede, pentru că ziarul apărea zilnic. Cu ocazia asta, acum, înţelegeţi de ce romanele lui Dumas sunt atât de diferite între ele uneori. Şi de ce unele sunt foarte bune, iar altele sunt foarte slabe. Pentru că Dumas era, după cum zice articolul, o adevărată instituţie, aproape un pseudonim al unui grup, „une sorte d'entreprise d'écriture du roman".

Primul mare succes al genului a fost tocmai „Memoriile diavolului", al lui Soulié, publicat începând chiar din anul următor, 1837. A trasat liniile generale ale genului. A fost foiletonul imitat ulterior de toţi, cam cum s-a întâmplat cu „Codul lui da Vinci" în zilele noastre.

Alte mari succese: „Misterele Parisului” a apărut în 1842–1843, „Cei trei muşchetari” în 1844. Ambele serii au avut diverse şi multiple continuări, unele scrise chiar de alţi autori, ca Paul Feval, alt mare reprezentant al genului, care a scris vreo 200 de foiletoane, unele chiar superbe, precum „Cocoşatul”.

Genul romanului-foileton a ţinut până prin 1914, când a început războiul şi gusturile s-au schimbat radical. Lumea a început să guste de atunci romanele poliţiste, după cum bine ştim, gen care a atins apogeul în perioada celui de-al Doilea Război Mondial.

Ştiaţi că...
Primele cărţi piratate, au fost cele ale lui Balzac. Foiletoanele, despre care vorbeam mai sus, ajungeau greu în Belgia vorbitoare de franceză. Aşa că s-au găsit nişte întreprinzători care le-au strâns şi au tipărit repede câteva romane înainte ca ele să apară, în această formă, în Franţa. Nu exista o legislaţie internaţionala care să interzică aşa ceva. Mai mult, au început apoi să le exporte în Franţa.

Ştiaţi că...
Şi Dickens era piratat. Se vindeau pe ascuns fascicule cu episoade din „Documentele postume ale Clubului Pickwick”. Foiletonul lui Dickens ajunsese atât de celebru încât se spune că existau peste 20 de trupe de actori ambulanţi care puneau în scenă în pieţele publice (pentru cei care nu ştiau să citească), fiecare episod, imediat cum apărea. Actorii bineînţeles că nu ştiau replicile, aşa că interpretau cu ziarul în mână.

Ştiaţi că...
Dickens a ajuns romancier întâmplător.
Un editor de ziar a cumpărat nişte gravuri, mai mult din milă. Gravorul fiind bolnav şi sărac, moare curând. Desenele nu aveau nicio legătura între ele: un dineu; un birjar bătăios, un câine în parc şi un burtos scandalagiu. Gravurile nu erau ieftine şi nu le făcea oricine: trebuia să ai simţ artistic, se lucra în lemn şi erau foarte migăloase. Deci nu se aruncau, trebuiau folosite. Aşa că, editorul dă în ziar un anunţ de angajare pentru cineva care să facă câte un scurt comentariu pentru cele 4 ilustraţii, în ideea să le poată valorifica cumva în timp, atunci când rămâneau spaţii libere. „Scurtul comentariu” al lui Dickens a avut 36 de pagini şi a devenit prima parte a romanului.

Ştiaţi că...
După succesul „episodului pilot” a lui Dickens, iar aveau nevoie de un gravor. Aşa că… alt anunţ, în acelaşi ziar. Printre ilustratorii refuzaţi: W. Thackeray. Dezamăgit, Thackeray renunţă la cariera de artist plastic şi începe „să scrie ca să trăiască”. Peste un an, romanul său foileton „Bâlciul deşertăciunilor” detronează Clubul Pickwick al lui Dickens.